

Sygn. akt VII U 923/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Grażyna Cichosz

Protokolant sekretarz sądowy Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2016 roku w Lublinie

sprawy M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

z udziałem zainteresowanego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 24 lutego 2014 roku znak: (...)/ (...)- (...) decyzja nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 923/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lutego 2014 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że M. J. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w zakresie ubezpieczenia emerytalnego, ubezpieczeniom rentowym i ubezpieczeniu wypadkowemu w okresach od dnia 1 października 2009 roku do dnia 25 kwietnia 2012 roku oraz od dnia 29 sierpnia 2012 roku do dnia 30 grudnia 2012 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła M. J. zaskarżając ją w części i wnosząc o objęcie jej ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od dnia 1 listopada 2013 roku. Podniosła, że od tej daty prowadziła działalność gospodarczą o charakterze zarobkowym, w sposób zorganizowany i ciągły. Zajmowała się wdrażaniem programu komputerowego dla spółki (...).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

M. J. dokonała zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie od dnia 1 października 2009 roku do dnia 31 sierpnia 2011 roku, od dnia 1 września 2011 roku do dnia 25 kwietnia 2012 roku oraz od dnia 1 listopada 2013 roku. W odniesieniu do okresu od dnia 1 listopada 2013 roku zadeklarowała podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości 9 031,28 zł – za listopad 2013 roku oraz 9 129,30 zł – za grudzień 2013 roku. Za styczeń 2014 roku wskazała

zerową podstawę wymiaru składek. Wnioskodawczyni w okresie od dnia 1 października 2009 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą wcześniej zawieszoną ze względu na fakt wstąpienia do (...) A. J. sp. j. w dniu 20 sierpnia 2012 roku. Ze spółki wnioskodawczyni wystąpiła w dniu 10 września 2013 roku. Prowadzenie działalności gospodarczej podjęła ponownie od dnia 1 listopada 2013 roku (okoliczności bezsporne).

W dniu 7 listopada 2013 roku M. J. zawarła umowę o wykonanie adaptacji programu komputerowego z (...) sp. z o.o. za kwotę 9 800 zł. Płatność wynagrodzenia rozłożono w trzech ratach płatnych w dniach 30 listopada 2013 roku, 10 grudnia 2013 roku oraz 30 grudnia 2013 roku. Rachunki za wykonanie adaptacji wnioskodawczyni wystawiła w dniach 15 grudnia 2013 roku na kwotę 5 200 zł oraz w dniu 29 grudnia 2013 roku na kwotę 4 600 zł (k. 52-62 akt ZUS, zeznania E. S. – k. 61-61v, zeznania A. J. – k. 61v-62). Był to jedyny przychód osiągnięty przez odwołującą z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W listopadzie 2013 roku nie osiągnęła żadnego przychodu. Od dnia 30 grudnia 2013 roku przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą, która zakończyła się urodzeniem dziecka w (...) roku (okoliczności bezsporne).

W dniu 2 stycznia 2014 roku przebywając na zwolnieniu lekarskim wnioskodawczyni zawarła z J. C. umowę zlecenia na obsługę programu (...) dla (...) sp. z o.o. Umowa została zawarta na okres od dnia 2 stycznia 2014 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku. Wynagrodzenie określono na kwotę 1 250 zł za kwartał (k. 101).

Niezależnie od powyższej umowy w okresie od dnia 31 grudnia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku wnioskodawczynię łączyła z (...) sp. z o.o. umowa zlecenia, na podstawie której zajmowała się płacaniem za polisy. Z tytułu zawartej umowy otrzymywała wynagrodzenie określone według stawki 8 zł za godzinę. (częściowo zeznania wnioskodawczyni – k. 15v-16, 146v, umowa zlecenia nr (...) – k. 20).

W zeznaniu podatkowym(...) wnioskodawczyni wykazała przychód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej w kwocie 196 405,91 zł za 2013 rok (k. 52-53).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów, które zostały prawidłowo wystawione. W niniejszej sprawie nie ujawniono okoliczności poddających ich wiarygodność w wątpliwość. Podobnie zeznania podatkowe, następnie potwierdzone zaświadczeniami od Naczelnika Urzędu Skarbowego były wiarygodne.

Należy przy tym zaznaczyć, że Sąd pominął dokumentację dotyczącą wykonywania działalności gospodarczej przez odwołującą w okresie przed 1 listopada 2013 roku, gdyż w tym zakresie zaskarżona decyzja nie była kwestionowana, zatem przedmiot rozpoznania niniejszego postępowania nie obejmował tego okresu.

Zeznania zarówno wnioskodawczyni jak i przesłuchanych w sprawie świadków, pomimo tego, że byli to członkowie jej rodziny, jednoznacznie potwierdziły, iż wykonała ona na rzecz spółki jej (...) adaptację programu komputerowego. Otrzymała również z tego tytułu umówione wynagrodzenie. Zeznania wnioskodawczyni w zakresie w jakim twierdziła ona, że z tytułu odprowadzania składek na ubezpieczenia od klientów otrzymywała wynagrodzenie uzależnione od ilości odprowadzonych składek były niewiarygodne w świetle treści przedłożonej umowy zlecenia, w której wynagrodzenie uzależnione zostało od przepracowanego czasu. W pozostałym zakresie zeznania wskazanych osób okazały się nieprzydatne do ustalenia istotnych okoliczności stanu faktycznego. Należy ponownie podkreślić, że przedmiotem rozpoznania niniejszego postępowania były działania wnioskodawczyni podejmowane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej od dnia 1 listopada 2013 roku.

Odwołanie M. J. jako niezasadne podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.) działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Zgodnie z art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 z późn. zm., zwanej dalej: u.s.u.s.) obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność (art. 6 pkt 5 u.s.u.s.). Osoby te z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności objęte są również obowiązkowym ubezpieczeniem wypadkowym (art. 12 ust. 1 u.s.u.s.) i dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym (art. 11 ust. 2 u.s.u.s.). Wskazanym rodzajom ubezpieczeń społecznych osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (art. 13 pkt 4 u.s.u.s.).

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 6 grudnia 1991 r. (III CZP 117/91, OSNCP 1992, Nr 5, poz. 65), wskazał specyficzne cechy działalności gospodarczej, tj.:

- a) zawodowy, a więc stały charakter,
- b) związaną z nią powtarzalność podejmowanych działań,
- c) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania,
- d) uczestnictwo w obrocie gospodarczym.

Podkreślić należy, że podjęcie działalności gospodarczej wymaga zachowania określonych warunków, których spełnienie nadaje temu przedsięwzięciu legalny charakter. Niewątpliwie przesłanką legalności działalności jest złożenie wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Taki wniosek wnioskodawczyni faktycznie złożyła. W okolicznościach niniejszej sprawy nie można jednak przyjąć, iż rozpoczęcie działalności gospodarczej nastąpiło na skutek dokonania wpisu. Takie rozumienie nie dałoby się pogodzić z art. 13 pkt 4 u.s.u.s. Stwarzałoby bowiem zagrożenie jego obejścia poprzez przyznanie tytułu ubezpieczeń społecznych samemu zarejestrowaniu działalności gospodarczej, bez rzeczywistego uczestnictwa w obrocie gospodarczym.

Działania podjęte przez odwołującą nie odpowiadają powyższym warunkom. Odwołująca nie podjęła bowiem działań podporządkowanych zasadzie racjonalnego gospodarowania a jej działania nie spełniają zasady powtarzalności. Odwołująca zawierając umowę z dnia 7 listopada 2013 roku wiedziała, że z jej tytułu otrzyma wynagrodzenie jednokrotnie w kwocie 9 800 zł. Z jej treści ponadto wynikało, że wynagrodzenie to miało być płatne w 3 ratach. Miała wobec tego świadomość, że w listopadzie 2013 roku, ani w grudniu 2013 roku nie będzie w stanie uzyskać dochodu pozwalającego na opłacenie składek w zadeklarowanej wysokości od podstawy wymiaru przekraczającej 9 000 zł. Ponadto umowa ta miała charakter jednorazowy. Nie było żadnych przesłanek ku temu, aby zakładać, że wynagrodzenie z niej wynikające będzie możliwe do uzyskania w późniejszych okresach prowadzenia działalności gospodarczej. Stanowisko to znajduje dodatkowo potwierdzenie w treści umowy z dnia 2 stycznia 2014 roku, na obsługę programu (...), w której wynagrodzenie wnioskodawczyni zostało określone na kwotę 1 250 zł za jeden kwartał. Abstrahując od faktu, że umowa ta została zawarta w czasie, gdy wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniu lekarskim, co pozostaje w sprzeczności z istotą wykorzystywanego zwolnienia i zostało wykonane w celu zarobkowym, należy podnieść, że podstawa wymiaru składek określona przez odwołującą nie znajduje absolutnie żadnego umotywowania w realiach niniejszej sprawy. Dodatkowo treść zawartej umowy na wykonanie adaptacji programu potwierdza jednorazowość wykonanej usługi, a nie jej powtarzalność.

Wprawdzie wysokość ustalonej przez odwołującą podstawy wymiaru składek nie stanowi przedmiotu niniejszego postępowania w tym znaczeniu, że nie jest to postępowanie w przedmiocie ustalenia wysokości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, ale o podleganie temu ubezpieczeniu, to ma ona jednak znaczenie procesowe. Wysokość zadeklarowanej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne nierealnie wysoka świadczy bowiem nie tylko o nieracjonalności zachowań przedsiębiorcy,

ale ma też znaczenie w kontekście przypisanej pozorności prowadzenia działalności gospodarczej, będąc jednym z elementów potwierdzających tę pozornosc.

W ocenie Sądu Okręgowego, zachowanie wnioskodawczynie jako przedsiębiorcy budzi poważne wątpliwości co do rzetelności jej działania. Kondycja finansowa firmy odwołującej, w świetle poczynionych uwag, nie uzasadniała bowiem zgłoszenia aż tak wysokiej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Rozpoczęcie działalności gospodarczej powinno być bowiem działaniem konsekwentnym i przemyślanym pod względem organizacyjnym, technicznym, ekonomicznym, marketingowym, handlowym, finansowym itd. Jednak powyższym warunkom nie odpowiadają działania podjęte przez odwołującą.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 2012 r., sygn. II UK 36/12, przypomniał, że ubezpieczenia społeczne opierają się na zasadzie wzajemności, która polega na tym, że nabycie prawa do świadczenia ubezpieczeniowego i jego wysokość są uzależnione od wkładu finansowego wniesionego przez ubezpieczonego do systemu ubezpieczeniowego w postaci składek. Zatem, w kontekście niniejszej sprawy, przystąpienie do ubezpieczenia społecznego i równoczesne radykalne zgłoszenie najwyższej bądź znacznie podwyższonej podstawy wymiaru składek, przed planowaną ciążą, w okresie ciąży lub tuż przed ustaloną datą porodu, może świadczyć o zamiarze uzyskania maksymalnego zasiłku macierzyńskiego od całej zadeklarowanej podwyższonej kwoty. Takie postępowanie ubezpieczonej opiera się na zamiarze pobierania świadczenia w wysokości nieadekwatnej do poniesionego przez nią wkładu finansowego w postaci opłaconych składek.

Należy podkreślić, że o rozstrzygnięciu w sprawie nie decydował sam fakt, iż odwołująca rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej w czasie zaawansowanej ciąży. W tym względzie Sąd Okręgowy podziela ugruntowany już w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych pogląd, że prawidłowo przebiegająca ciąża ubezpieczonej nie może być uznana za przeszkodę do skutecznego rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza jeśli działalność ta nie wymaga wysiłku fizycznego oraz pozwala na ustalenie elastycznych godzin wykonywania usług, a nawet świadczenie pracy we własnym domu. Samo rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w okresie ciąży, nie jest w żadnym zakresie sprzeczne z prawem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 marca 2013 r., III AUa 1542/12, LEX nr 1311944). Nie może też świadczyć o braku woli do prowadzenia tej działalności, bowiem taką wolę każdorazowo winno się badać w oparciu o całokształt okoliczności sprawy. Materiał dowodowy sprawy nie pozwala jednak uznać, aby wola (zamiar) prowadzenia działalności gospodarczej odwołującej został skutecznie wykazany w postępowaniu sądowym.

Z tych względów należało stwierdzić, że M. J. w okresie od 1 listopada 2013 roku nie prowadziła działalności gospodarczej spełniającej warunki ustalone ustawą o swobodzie działalności gospodarczej. Oznacza to, że w spornym okresie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. W tej sytuacji zaskarżoną decyzję należało uznać za słuszną, a odwołanie jako bezzasadne podległo oddaleniu.

Z powyższych względów, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ §1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji.